

Användning av cykel- och mopedhjälm 2016

NTF RAPPORT 2016:3

Resultat från NTF:s mätning av cykel- och mopedhjälm användning 2016.

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Inledning	3
3	Metod	3
4	Finansiering	3
5	Resultat	4
5.1	Cykelhjälm användning	4
5.2	Mopedhjälm användning	12
6	Diskussion	16
7	Bilagor	17

1. Sammanfattning

Resultatet i NTF:s mätningar av hjälmanvändning 2016 visar att 44% av cyklisterna använder hjälm och 96% av mopedisterna. Mätningen är gjord i landets samtliga 290 kommuner under perioden 15 april-15 juni.

Resultaten har spridits nationellt genom pressmeddelande och lokalt genom lokala pressmeddelande och direkt till berörda personer inom kommun och andra organisationer.

2. Inledning

NTF är en fri, självständig och idéburen organisation som arbetar för en säker trafik. NTF arbetar på ideell och demokratisk grund genom folkrörelser, organisationer, samhällsinstitutioner, företag och enskilda. En av NTF:s viktigaste verksamheter är nationella projekt, projekt som delar eller hela NTF-organisationen är delaktig i, ofta tillsammans med någon eller fler medlemsorganisationer.

Ett nationellt projekt under 2016 är projektet **"Mätningar 2016"**. Projekt syftar till att aktivt bidra till att etappmålet 2020 kan uppnås. Mätresultaten ger kommunerna en övergripande bild av status inom områdena bältesanvändning, användandet av cykel- och mopedhjälm samt hastighetsefterlevnad på det kommunala vägnätet. Utöver att mätresultatet ger en nulägesbeskrivning så kan det dels utgöra underlag för planering av kommande verksamhet men också bli ett underlag för hur det framtida trafiksäkerhetsarbetet ska fokuseras för att ambitionen med etappmålet 2020 ska kunna infrias. I denna rapport, NTF rapport 2016:3, redovisar vi resultatet för mätning av cykel- och mopedhjälm användning. I NTF rapport 2016:4 redovisas resultatet för användningen av bilbälte. Mätningar hastighetsefterlevnad på det kommunala vägnätet följer upp indikatorn Andel trafikarbete inom hastighetsgräns, kommunalt vägnät och presenteras i en egen rapport från VTI.

Arbetet i projektet har koordinerats av en nationell projektledare. Samtliga NTF-förbund, 13 förbund, har medverkat och ansvarat för genomförandet av mätningarna på fältet samt leverans av resultat till nationell projektledare.

3. Metod

Mätningar av cykel- och mopedhjälm användningen görs årligen i landets samtliga kommuner. Cyklister och mopedister observeras under 3 timmar i respektive kommun med undantag av Stockholm, Göteborg och Malmö där man mäter 6 timmar. I den mån det är möjligt utförs mätningarna på samma platser och tidpunkter som använts i tidigare års mätning, dvs. längs utpekade cykelstråk och utanför grundskolor. Vi använder oss också av samma personer som utför mätningarna så långt det går. På cykelstråken är det främst hjälmanvändningen bland vuxna som observeras och vid grundskolorna barn 7-15 år.

Projektet inleds med ett telefonmöte där representanter från samtliga NTF-förbund medverkar. Kommuner informeras att mätningar kommer att genomföras.

Mätningarna sammanställs, analyseras och presenteras i en rapport. Resultatet sprids nationellt genom pressmeddelande där mätresultatet presenteras på länsnivå (NTF presenterar resultaten utifrån en äldre länsindelning, för vilka kommuner som ingår i vilka län, se bilaga 2). Lokala mätresultat delges lokala mediekanaler, respektive kommun delges resultatet för sin kommun. Projektet avslutas med ett telefonmöte där samtliga projektledare delger varandra erfarenheter från projektet samt förbättringsförslag.

Mätningarna genomförs mellan 15 april och 15 juni.

4. Finansiering

Projektet i sin helhet är finansierat av Trafikverkets stöd till ideella organisationer.

5. Resultat

Mätningarna av cykel- och mopedhjälsanvändningen 2016 genomfördes i samtliga 290 kommuner. I en kommun saknas resultat för mopedhjälsanvändning. Den totala cykelhjälsanvändningen i NTF:s mätning är 44 procent, vilket är två procentenheter högre jämfört med 2015. Mopedhjälsanvändningen är 96 procent, vilket är en procentenhet lägre jämfört med 2015.

Resultatet har presenterats tillsammans med de nationella målen för hjälmanvändning år 2020, cykelhjälm 70 procent och mopedhjälm 99 procent. Politiker och tjänstemän i kommunerna, polisen, räddningstjänst, landsting och regioner samt övriga intressenter har fått ta del av resultatet. NTF har i flera kommuner fått en djupare diskussion kring mätresultaten.

Allmänheten har fått ta del av mätresultaten genom mediala aktiviteter.

Antal observerade cyklister: 111 461 cyklister.

Antal observerade mopedister: 7 473 mopedister.

5.1 Cykelhjälsanvändning

Cykelhjälsanvändningen i Sverige har sakta ökat under de senaste fem åren, 2016 visade mätningen att 44 procent använde cykelhjälm. Ungefär 60 procent av barnen och 30 procent av vuxna använde cykelhjälm. De geografiska skillnaderna är stora; högst användning har Stockholms län med 72 procent och lägst användning har Örebro län med 18 procent.

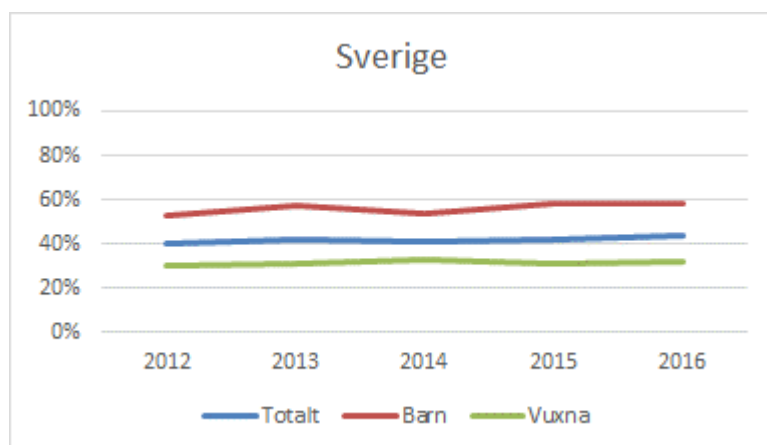

Diagram 1. Cykelhjälsanvändningen i Sverige 2012-2016

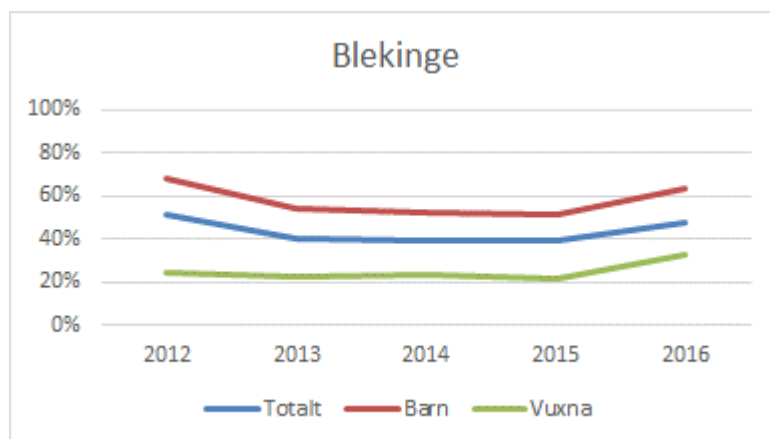

Diagram 2. Cykelhjälsanvändningen i Blekinge 2012-2016.

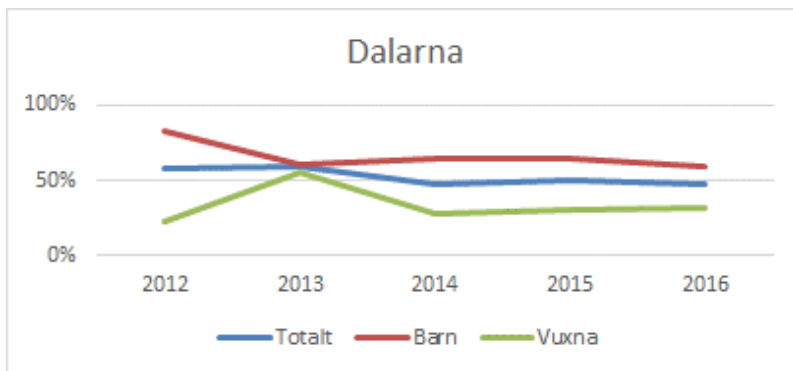

Diagram 3. Cykelhjälm användningen i Dalarna 2012-2016.

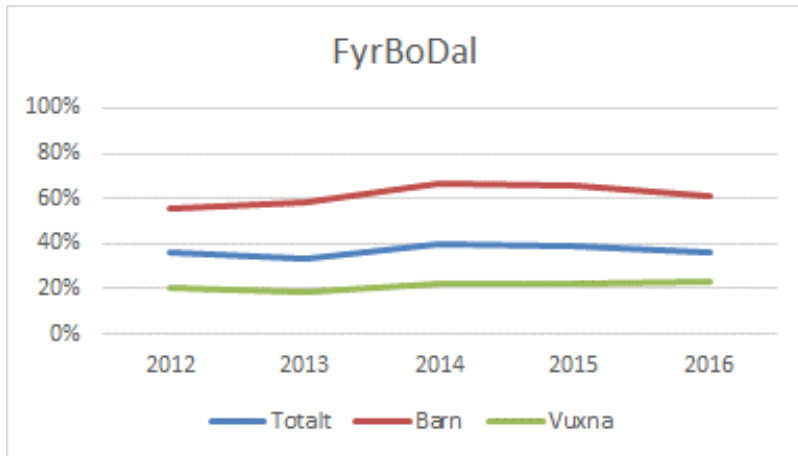

Diagram 4. Cykelhjälm användningen i Fyrbodalen 2012-2016.

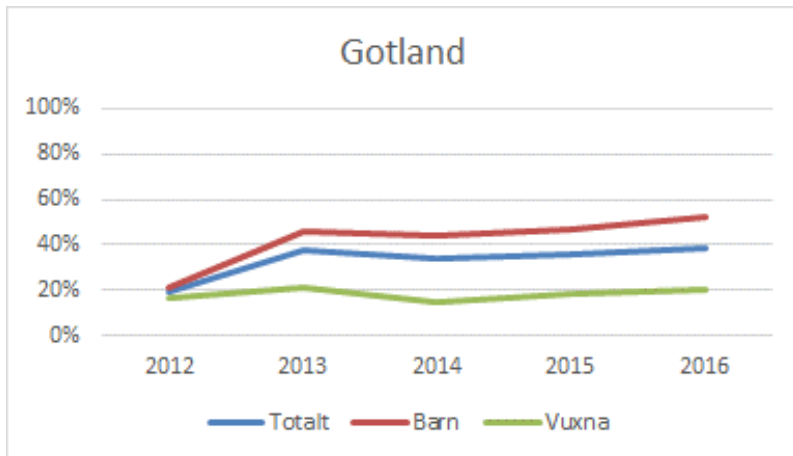

Diagram 5. Cykelhjälm användningen på Gotland 2012-2016.

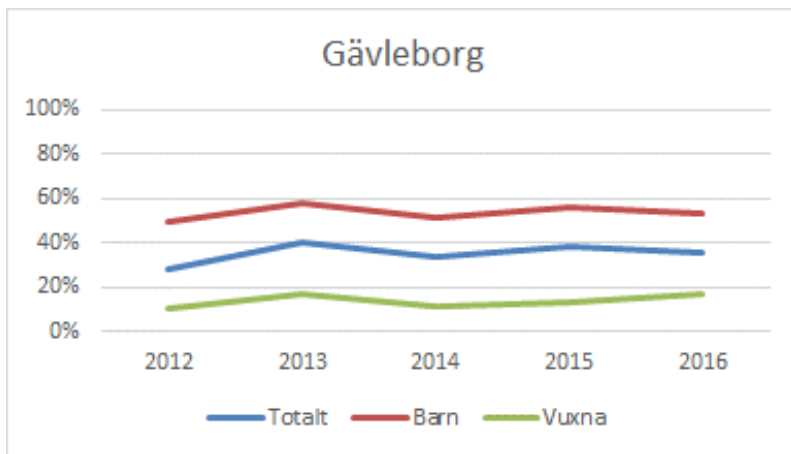

Diagram 6. Cykelhjälmansvändningen i Gävleborgs län 2012-2016.

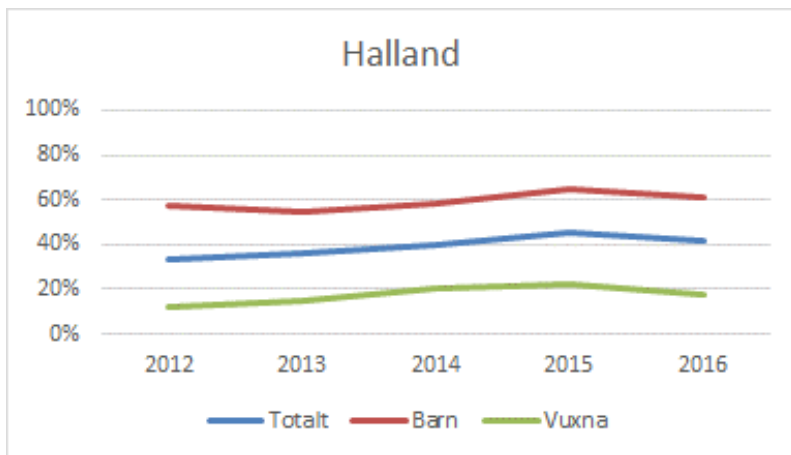

Diagram 7. Cykelhjälmansvändningen i Halland 2012-2016.

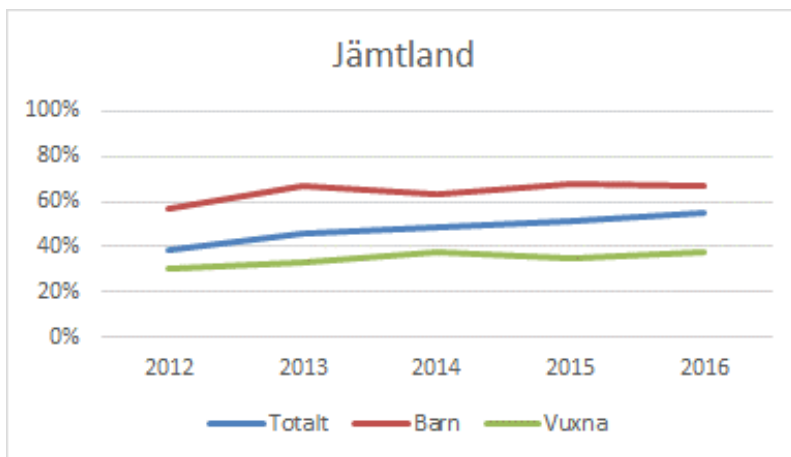

Diagram 8. Cykelhjälmansvändningen i Jämtlands län 2012-2016.

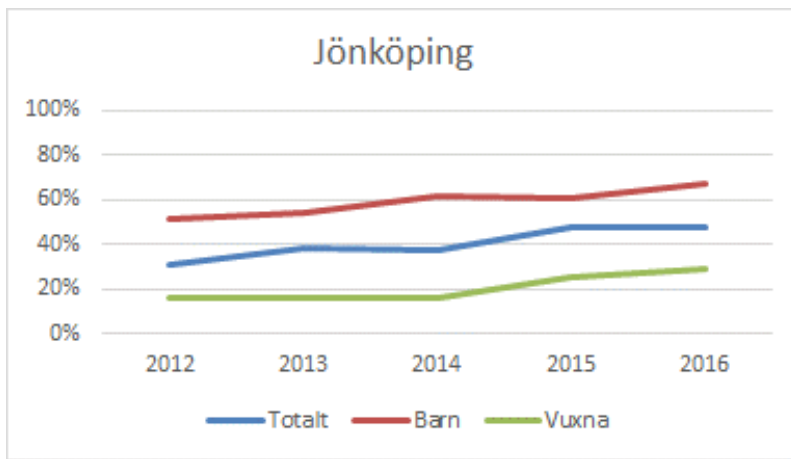

Diagram 9. Cykelhjälm användningen i Jönköpings län 2012-2016.

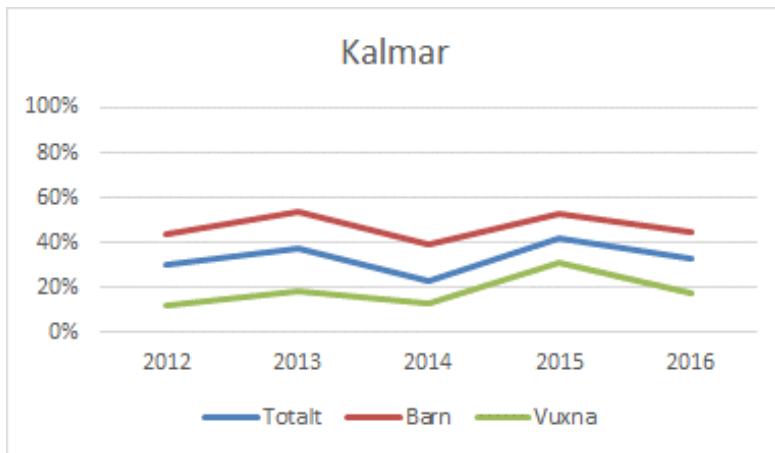

Diagram 10. Cykelhjälm användningen i Kalmar län 2012-2016.

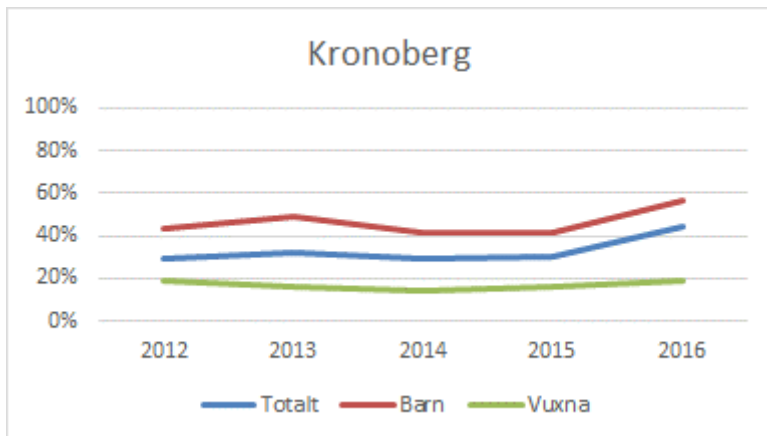

Diagram 11. Cykelhjälm användningen i Kronoberg 2012-2016.

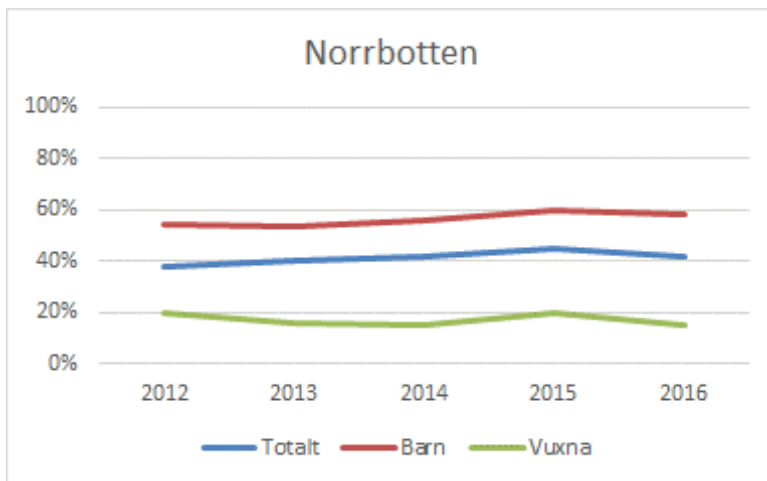

Diagram 12. Cykelhjälm användningen i Norrbotten 2012-2016.

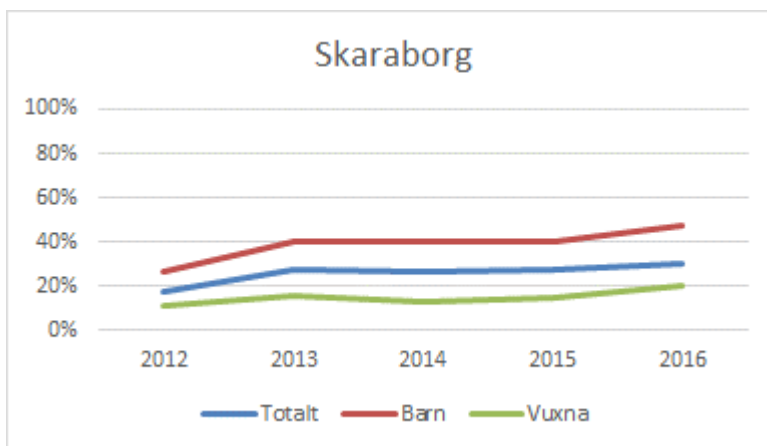

Diagram 13. Cykelhjälm användningen i Skaraborg 2012-2016.

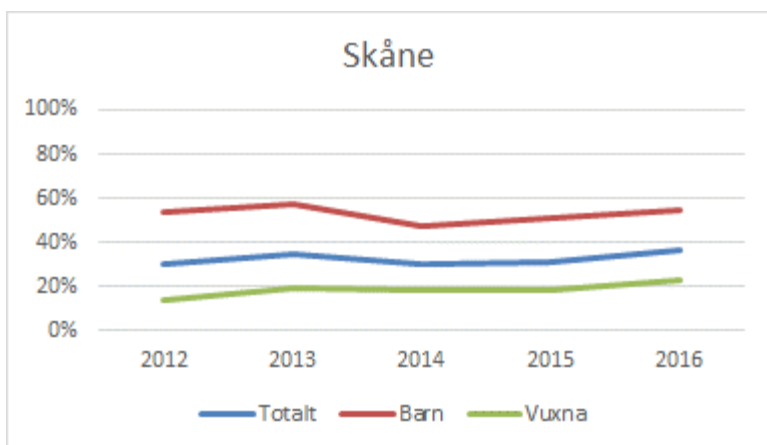

Diagram 14. Cykelhjälm användningen i Skåne 2012-2016.

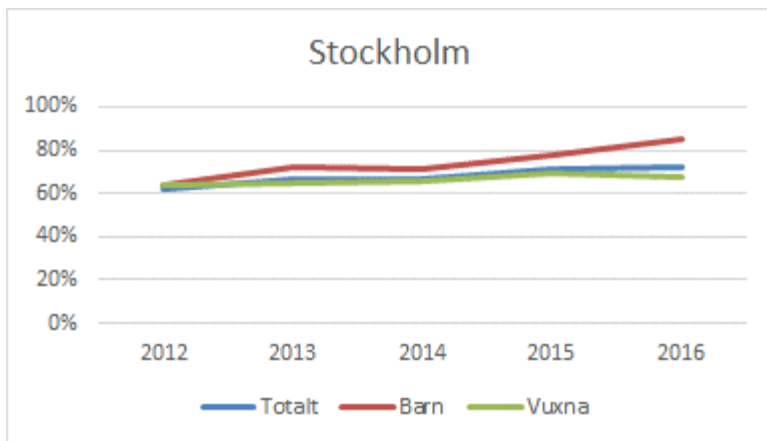

Diagram 15. Cykelhjälmsanvändningen i Stockholms län 2012-2016.

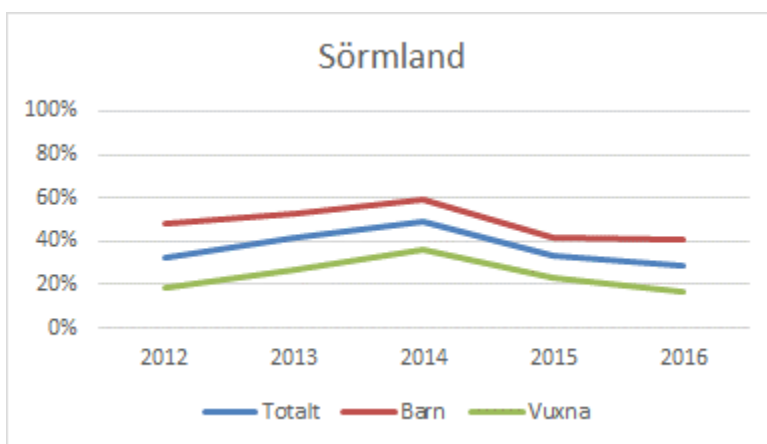

Diagram 16. Cykelhjälmsanvändningen i Sörmland 2012-2016.

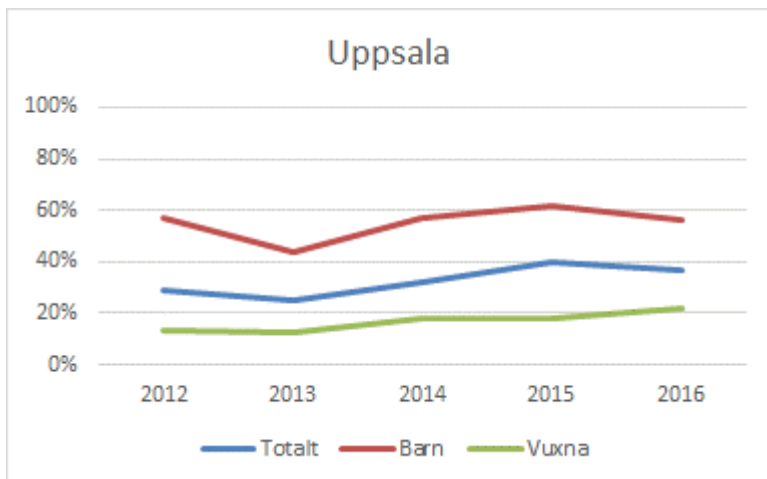

Diagram 17. Cykelhjälmsanvändningen i Uppsala län 2012-2016.

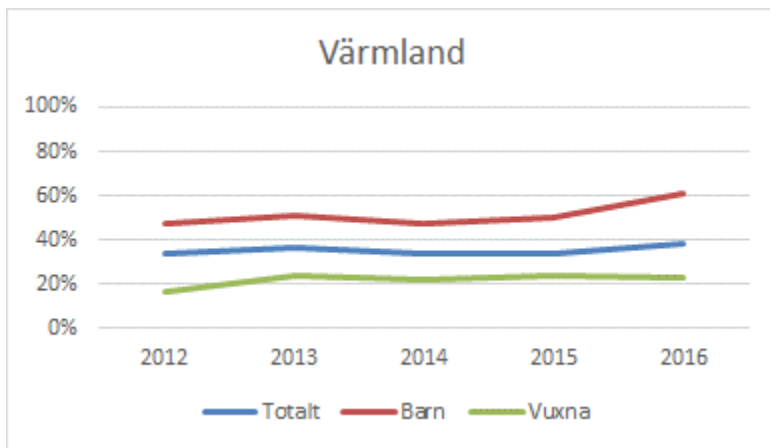

Diagram 18. Cykelhjälm användningen i Värmland 2012-2016.

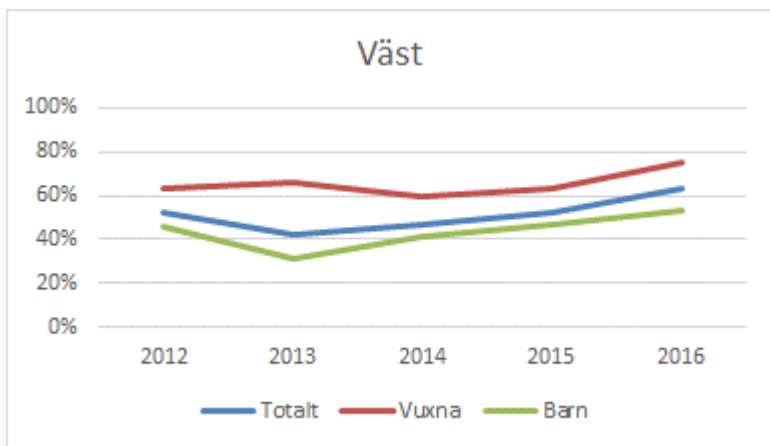

Diagram 19. Cykelhjälm användningen i Väst 2012-2016.

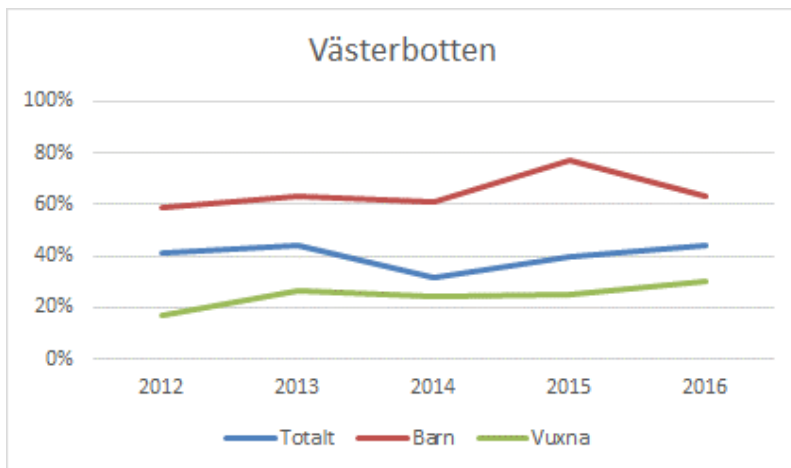

Diagram 20. Cykelhjälm användningen i Västerbotten 2012-2016.

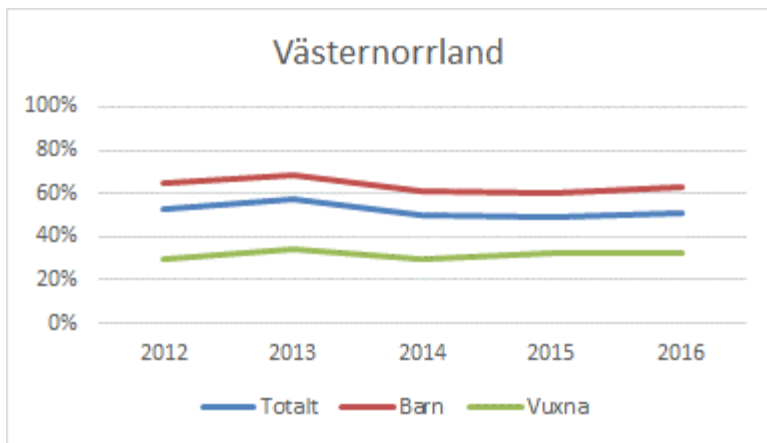

Diagram 21. Cykelhjälm användningen i Västernorrland 2012-2016.

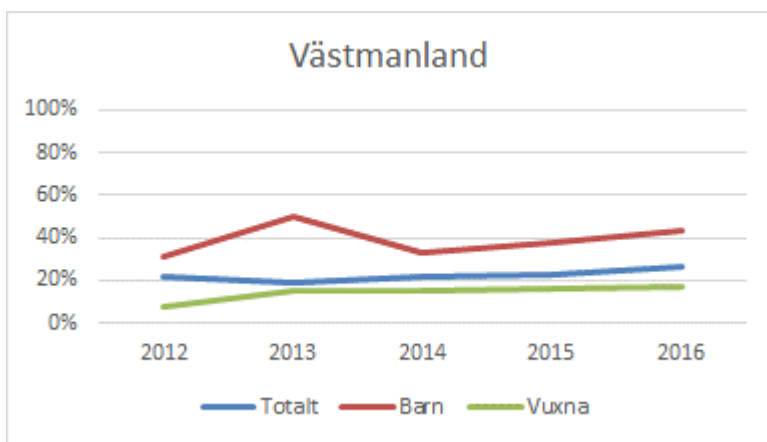

Diagram 22. Cykelhjälm användningen i Västmanland 2012-2016.

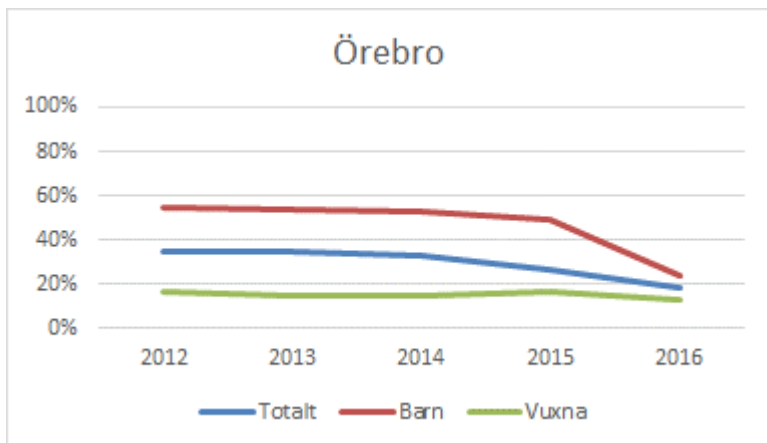

Diagram 23. Cykelhjälm användningen i Örebro län 2012-2016.

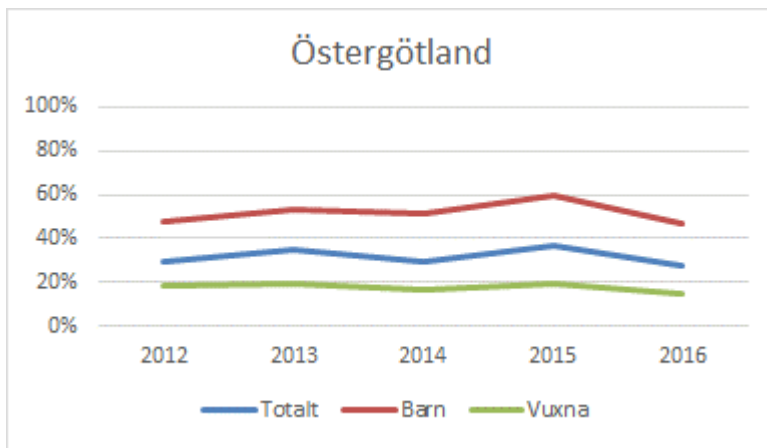

Diagram 24. Cykelhjälm användningen i Östergötland 2012-2016.

5.2 Mopedhjälm användning

Mopedhjälm användning i Sverige har följts i landets alla kommuner sedan 2013. Användningen har under mätperioden legat på 96-97 procent, för 2016 visar mätningen att 96 procent använder mopedhjälm. De geografiska skillnaderna är stora även vad gäller mopedhjälm användningen; i flera län är användningen 100-procentig och i Kronobergs län använde 84 procent mopedhjälm, vilket är lägsta siffran i landet.

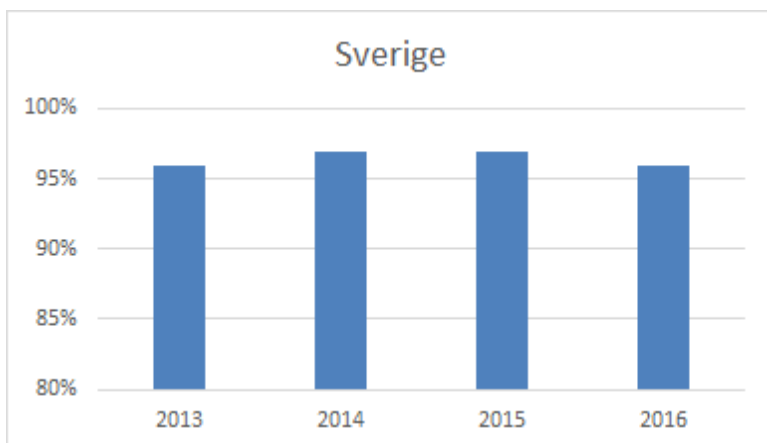

Diagram 25. Mopedhjälm användningen i Sverige 2013-2016.

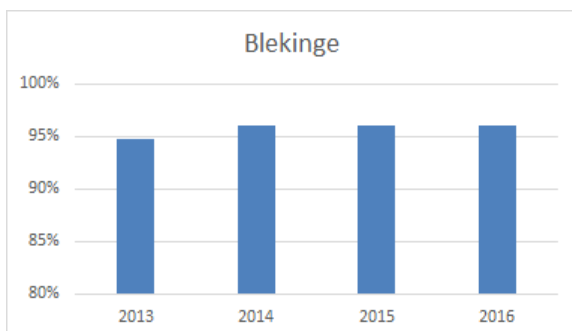

Diagram 26. Mopedhjälm användningen i Blekinge 2013-2016.

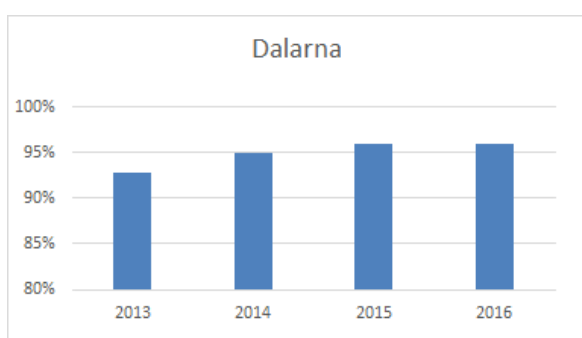

Diagram 27. Mopedhjälm användningen i Dalarna 2013-2016

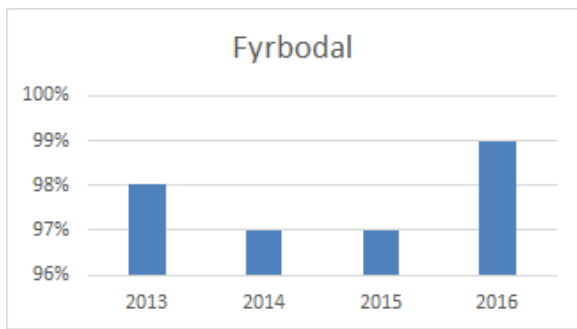

Diagram 28. Mopedhjälm användningen i Fyrbodal 2013-2016.

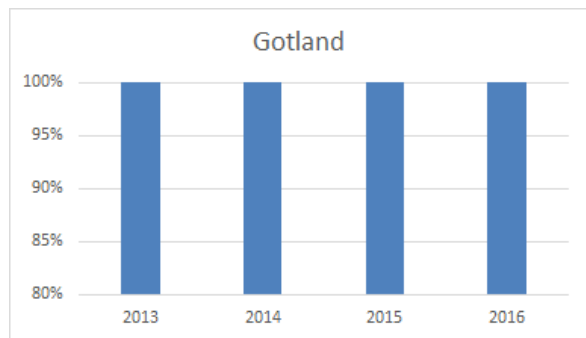

Diagram 29. Mopedhjälm användningen på Gotland 2013-2016.

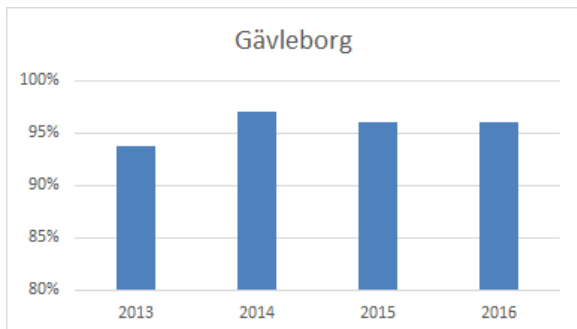

Diagram 30. Mopedhjälm användningen i Gävleborg 2013-2016.

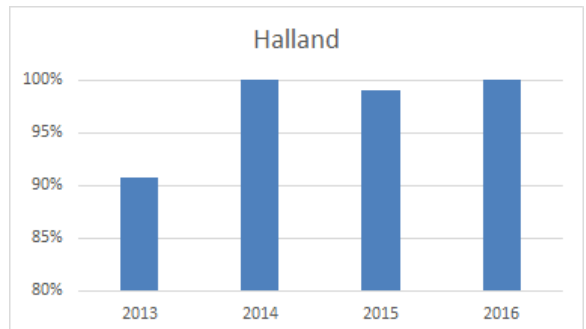

Diagram 31. Mopedhjälm användningen i Halland 2013-2016.

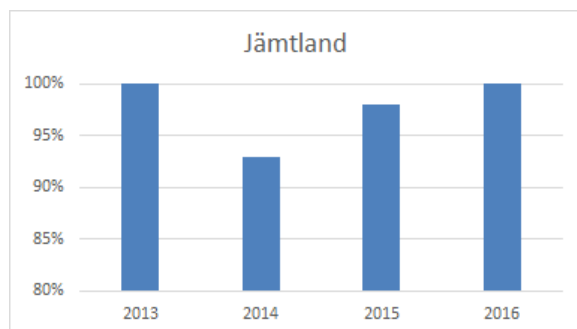

Diagram 32. Mopedhjälm användningen i Jämtland 2013-2016.

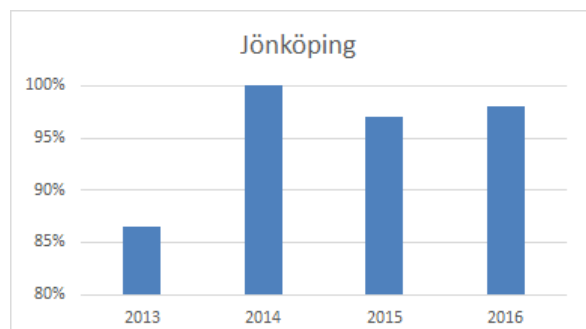

Diagram 33. Mopedhjälm användningen i Jönköpings län 2013-2016.

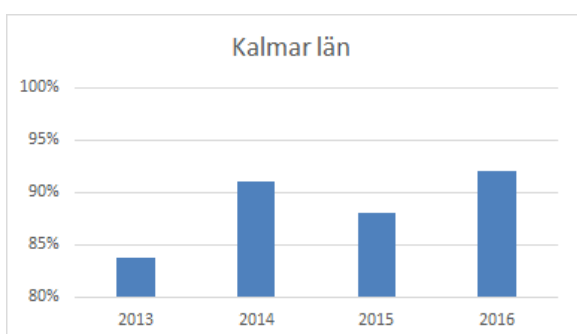

Diagram 34. Mopedhjälm användningen i Kalmar län 2013-2016.

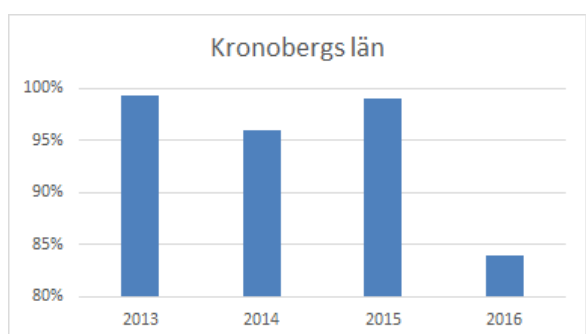

Diagram 35. Mopedhjälm användningen i Kronoberg 2013-2016.

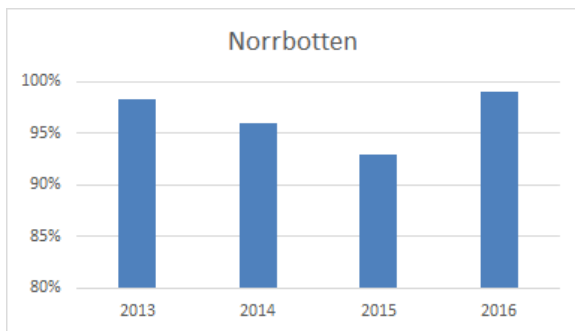

Diagram 36. Mopedhjälm användningen i Norrbotten 2013-2016.

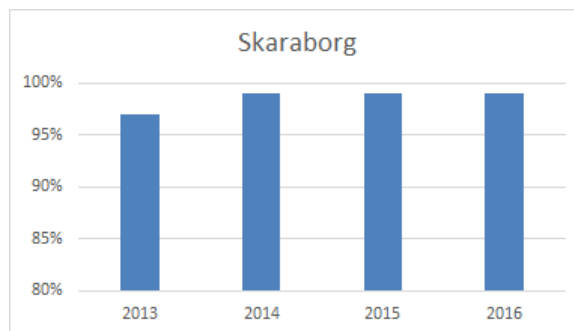

Diagram 37. Mopedhjälm användningen i Skaraborg 2013-2016.

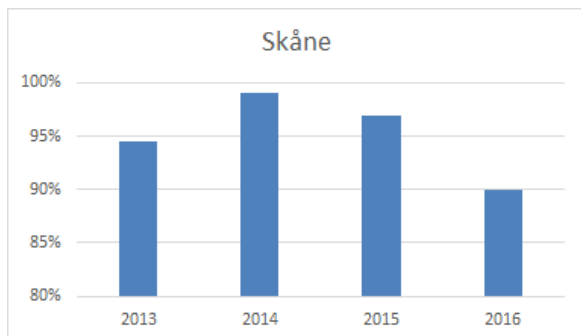

Diagram 38. Mopedhjälm användningen i Skåne 2013-2016.

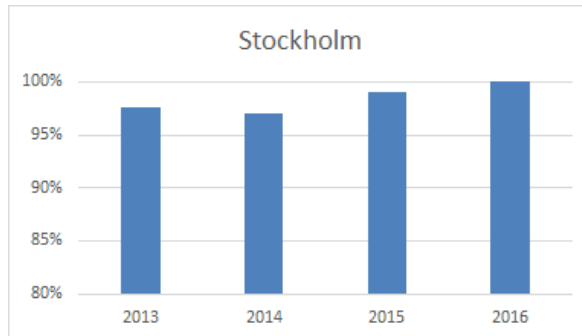

Diagram 39. Mopedhjälm användningen i Stockholms län 2013-2016.

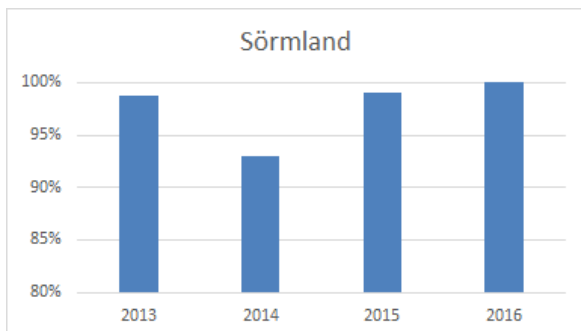

Diagram 40. Mopedhjälm användningen i Sörmland 2013-2016.

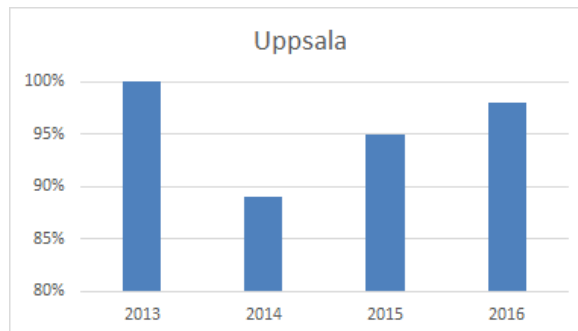

Diagram 41. Mopedhjälm användningen i Uppsala län 2013-2016.

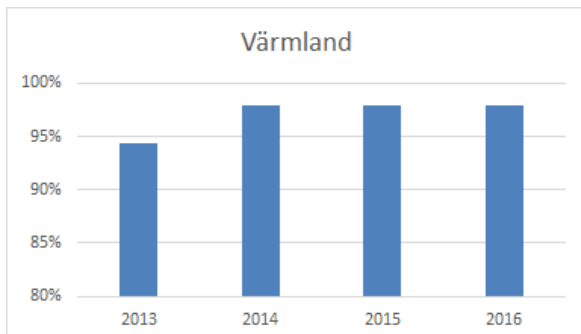

Diagram 42. Mopedhjälm användningen i Värmland 2013-2016.

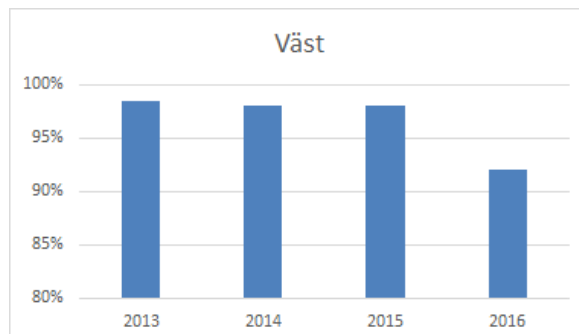

Diagram 43. Mopedhjälm användningen i Väst 2013-2016.

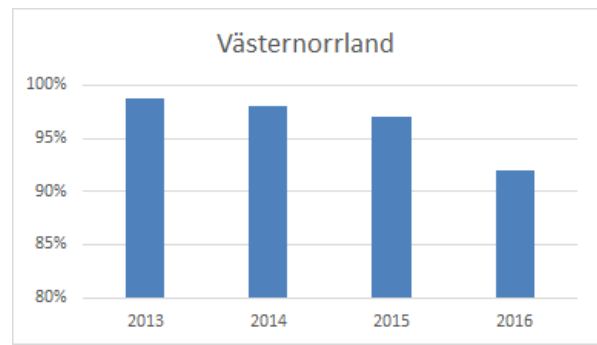
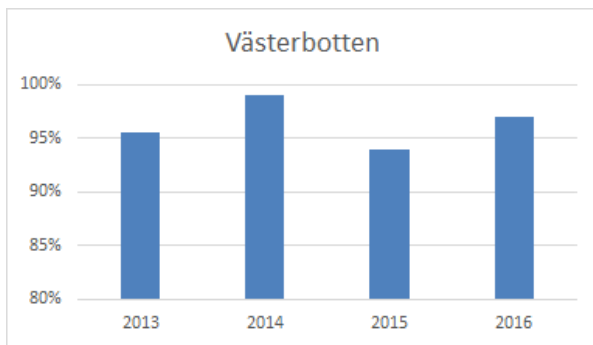

Diagram 44. Mopedhjälmsanvändningen i Västerbotten 2013-2016 Diagram 45. Mopedhjälmsanvändningen i Västernorrland 2013-2016.

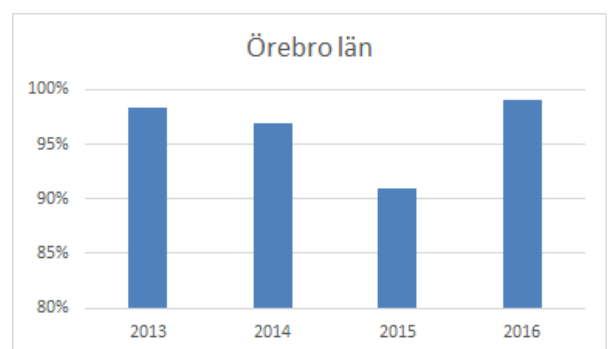
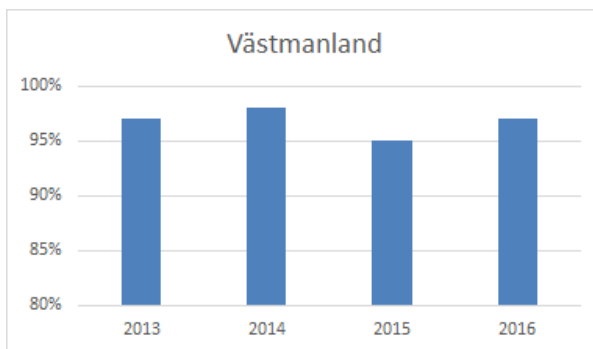

Diagram 46. Mopedhjälmsanvändningen i Västmanland 2013-2016. Diagram 47. Mopedhjälmsanvändningen i Örebro län 2013-2016.

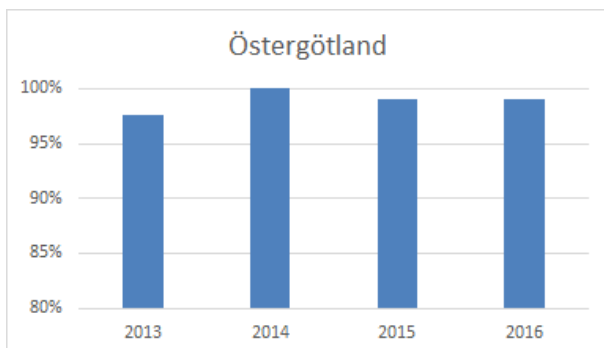

Diagram 48. Mopedhjälmsanvändningen i Östergötland 2013-2016.

6. Diskussion

NTF har gjort mätningar av cykelhjälmsanvändningen sedan 2009. 2012 gjordes mätningarna för första gången i samtliga kommuner. 2013 började man också göra mätningar av mopedhjälmsanvändningen i samtliga kommuner. Politiker och tjänstemän i kommunerna, polis och andra intresserade uppskattar att få tillgång till mätresultaten, även om observationerna ibland är få i mindre kommuner.

Det är flera kommuner som framfört önskemål om att träffa andra kommuner för att diskutera mätresultaten och vad man ska göra för att förbättra dem.

Den totala cykelhjälmsanvändningen ökar över tid men i förhållande till det nationella målet går det för långsamt. För att öka användningen krävs en massiv insats för att påverka individen att börja använda hjälm. Den lag vi idag har kring cykelhjälmsanvändning som omfattar barn t o m 14 år borde utvidgas och omfatta alla cyklisterna.

Mopedhjälmsanvändningen pendlar mellan 96% och 97%. Målet är 99% och det kan tyckas att vi snart är i hamn, men även här behöver en insats göras för att påverka individen till att använda hjälm.

7. Bilagor

Bilaga 1 Nationellt resultat för cykel- och mopedhjälm användning 2013-2016

Bilaga 2 Fördelning kommun/län